

ד

פרוטוקול מס' 22

מועדת הכלכלה שהתקיימה ביום כ"ח בסיון תשל"ד

בשעה 13:30 (18.6.1974)

נכחו: חברי הועדה:

- י. מודעי
- פ. גרופר
- מ. דרובלס
- א. זילברברג
- מ. חריש
- א. ליבני
- נ. קצב

כלכלן הועדה:

- ד. לב

מוזמנים:

- מר ישראלי
 - מר בר-זיו
 - מר קלוגמן
 - מר ברגר
 - מר הורוביץ
 - מר פרידלנדר
- סמנכ"ל משרד החקלאות
 - משרד החקלאות
 - יועץ משפטי, משרד המשפטים
 - משרד החקלאות
 - האחוד החקלאי
 - האחוד החקלאי

מזכיר הועדה:

- י. פלקסר

רשם:

"חבר המתרגמים"

סדר היום: חוק המועצה לענף הלול (סיצור ושיווק) (תיקון)

היו"ר י. מודעי:

רבותי, חברי הועדה, אני מתכבד לפתוח את הישיבה. הנושא בו נדון היום ידוע לכולכם מההזמנות שקיבלתם - חוק המועצה לענף הלול - זו הצעת חוק שהועברה לדיון בועדה, לאחר שהתקיים דיון בקריאה ראשונה במליאה. אנחנו אולי נשמע שלא בסדר הישיבה, אלא אנחנו ננסה קצת לדרג את הדיון שלנו כך שתוכל להיות תגובה לדברי האחרים. אולי נתחיל בדברי הנציג הרשמי של נציג החקלאות שהוא יתן לנו את ההערות שלו, המלצות שלו, הנמקות שלו ואז נוכל להמשיך.

מר ישראלי:

יש כאן מספר נקודות שמובאות בנושא של חוק מועצת ענף הלול והייתי מתחיל קודם כל מהנושא של תפקידים במועצת הלול שמובאים כאן בתוך החומר, אשר נושא מרכזי שהיה במועצת הלול מבחינה חוקית והתנהל במקביל גם במשרד החקלאות בגלל הצרכים שישנם במשך וזה נושא של מיכסות יצוא.

יש מטרת בארץ לקבוע את היקף היצוא בענפים שהביקוש ליצור בהם הוא יותר גדול מהצריכה בשוק. אין לנו ברירה, זה משק קטן ואין אפשרות ליצא את התוצרת העודפת ואז כדי לא לבזבז דולרים שאנחנו מייבאים גרעינים וחומרים אחרים, יש צורך להגביל פחות או יותר את היצור לצריכה ואז משרד החקלאות יוצר תכנית - נקרא לה תכנית שנתית או תכנית רב שנתית, זה הולך במקביל - לאותם ענפים וביניהם גם ענף הלול, שנימצא באותו קריטריון ומתחשבים כמובן בכל אותם הנושאים של סל המזונות, מה יצרכו הילבון וכו' וקובעים את המסגרת השנתית.

במקביל, את אותה המסגרת, יש צורך להתאים לצרכים של המשקים עצמם, של יצרנים - אנחנו קוראים להם יצרנים מועדפים בדרך כלל - והם בענף הלול בעיקר בגלל מקום הימצאם, אם הם במשך 4 שנים אחרונות, אם נפתרו מרביית בעיות הפרנסה באיזורי החר, גם בפרוזדור וגם בגליל, לא כל הבעיות אבל אמצעות ענף הלול הצלחנו לפתור בעיה מרכזית של פרנסה ואת הנושא הזה, הרקב יותר, של ראיית הפרנסה של המתישב באופן כולל, לא יכולה לראות מועצת הלול - אני בתפקידי גם יו"ר מועצת הלול כך שאני נחלק לשניים לעתים די קרובות - אבל באופן אובייקטיבי אני שכול לומר שמועצת הלול לא יכולה להיכנס לבעיה של מושב רזיאל או מושב בגליל ולדעת אם יש שם פרנסה ואם לשם צריך להפנות את המשאבים או למקום אחר. לכן זה נעשה בתקופה האחרונה במסגרת משרד החקלאות, למרות זה שזה נעשה בתאום עם מועצת הלול ומועצת הלול, היות והיא בעלת התוקף החוקי, היא גם אישרה או אישרה, זה תלוי איך אנחנו מביטים על העניין.

זה נושא אחד, שאנחנו מציעים פשוט להתאים את הדברים למציאות ולצרכים.

דבר שני זה נושא של פיקוח ויטרנרי. אנחנו נימצאים בבעיה מרכזית, הייתי אומר, בהרגלי צריכה שלנו מבחינת טיפול ויטרנרי או השגחה ויטקנרית בהשגחה חלבון מן החי - נקרא לילד בשמו גם בענף הלול, גם בעופות וגם בבעלי חיים אחרים וזה היה מספר פעמים כאן בועדות הכנסה - שהעניין די מחולק בין משרדים שונים עם אחריות בלתי ישירה של משרד החקלאות, אחריות עקיפה, אחריות יותר מקצועית ואנחנו בנושא הזה של עופות חושבים שיש צורך להיכנס, היות והענף הזה הוא גם בהתפתחות גדולה והוא מהווה היום מבחינת צריכת בשר עוף כ-70 עד 80 אחוז מהבשר שאנחנו אוכלים בסל המזונות, ולכן, הוא הוכפל במשך שלוש השנים האחרונות, יש כאן צורך לכניסה יותר עניינית של פיקוח מטעם המועצה על הפיכה של העוף החי לבשר. זה בהחלט לא השלב התעשייתי שהוא שלב הרבה יותר מתקדם והיות וישנה גם מארגנות של יצרנים במסגרת משחטות אזוריות או מקומיות. זה יוצר קשר של המשכיות טיפול בענף מטעם המועצה, היות וזה אותם

היצרנים, להם שייכת המשחטה והם עושים את העיבוד הראשוני. יש אולי מעוניין, במקביל, למשרד החקלאות, וזה לא כל כך עניין של המועצה, במעקב אחרי המצב התברואתי של בעל החי בשביל בעלי חיים, לא רק בשביל אנשים.

לנושא הזה מצטרפת כאן בעיית האגרה, אפשרות לממן את הפעולה הזו מטעם המועצה. המדובר בנושאים האלה של הפיקוח, כל יתר הדברים הם מוסדרים אבל היות ונכנסים לתחום חדש מתעוררת הבעיה.

במסגרת מועצת הלול לא כל כך ברורות הסמכויות של הרמות השונות - הרמה עליונה זה מליאת המועצה. היא מתכנסת לפי הנוהגים בין פעמיים ל-4 פעמים בשנה כשישנם בעיות של כללים, בעיות של תקציב, של מאזן, דברים מרכזיים. יתר הפעולות נעשות באחריות של הועד הפועל. אנחנו כאן בעצם היינו רוצים לאמץ את מה שקיים היום ושזה יקבל תוקף, כפי שזה במועצות אחרות, שהסמכויות, כל יתר הסמכויות, לא יהיו קרויות כסמכויות של מליאה, יהיו בסמכות הועד הפועל ולא יהיה מצב שצריך בגלל דבר כזה או דבר אחר לכנס מליאה באשר באופן ענייני אין צורך.

אנחנו מציעים לקבוע את סמכויות המליאה וכל יתר הדברים הם בידי הועד הפועל.

כפי שזה כתוב כאן בהצעה, המועצה רשאית לאצול לועד הפועל מסמכויותיה לפי חוק מן הסמכויות השמורות לה לפי סעיף 27.

מר קלוגמן:

אני רציתי להוסיף משהו מבחינת המבנה המשפטי של ההצעה. למעשה מובאים בפניכם כאן שלושה תיקונים שכולם עוסקים בעניין הסמכויות. התיקון הראשון שמובא פה בסעיפים 1 ו-3 מתייחס להרחבת סמכויות המועצה: (1) בעניין מתן שירותים. (2) בעניין הטלת פיקוח על הליכי טיפול בעופות ותוצרת הלול. (3) עניין האגרה. אלה לגבי תוספות לגבי סמכויות המועצה.

התיקון השני מתייחס להעברת סמכויות לשר מהמועצה וזה הכוונה של סעיף 2. הכוונה פה להרחיב את סמכויות המועצה בגלל מיכסות ארציות ואישיות לשר החקלאות שהוא גורם ממלכתי ואובייקטיבי. הוא לא נכלל במסגרת קאינטרסים הצרים של המעוניינים בדבר ולכן ההצעה להעביר את זה לשר.

התיקון השלישי מתייחס להעברת סמכויות לועד הפועל וזה סעיף 4.

נ. קצב:

הייתי רוצה להיות ראשונה כי כאן זה אינטרס של החקלאים ולא רק אינטרס של הצרכנים. דבר שני, אני חשבתי להתייחס ולא רק לשאול שאלות אם אפשר.

ראשית, מה ששמענו ממר איתי ואני יודעת את זה שהיצור גדל פי כמה במשך השנים האחרונות. בדרך כלל כשיצור גדל, זה מביא לאיזה שהוא איזון במחירים. אינני גורסת שהיו צריכים להוריד מחירים, אבל היו תקופות שהיה שפע והיו תקופות שהיו שפל ולדעתי המועצה לא פעלה לפי תכנון נאות, לפיו בתקופות של שפע אפשר היה לצבור ולנסות להוציא התוצרת בתקופות של שפל ולנסות לאזן את המחירים. מחירי העוף הגיעו לפני שבועות אחרים ל-8 לירוג ומשהו.

כל המגמה של התכנון הזה, ביסודה אמנם לתת לחקלאות שטח של עבודה ומחיה, אבל אני מתייחסת לזה גם מנקודת ראות צרכנית, היא באה כדי לענות על משאלה אחרת מבחינת המשק, שלא יהיה בשר קפוא אלא לנסות ולתרגל את הציבור שהוא יתרגל לצריכה של בשר מקומי, שלא יעלה לנו דולרים.

אמנם הציבור הלך לקראת העניין, אבל היו זמנים לא היה עוף והיו תקופות שהמחירים לא היו סבירים לגמרי. למעשה בשר קפוא ובשר עוף התאזנו מבחינת המחירים שלהם.

היה דיון במליאת הכנסת והיה דיון מקיף מאד בנושא הזה, לא שמענו אחרי זה מה השינויים שחלו בענין הזה.

שאלה שניה היא - לי זה קצת מפריע שסגן מנכ"ל משרד החקלאות הוא בעצמו יו"ר מועצת הלול. לדעתי הוא צריך להיות הסמכות המפקחת על היו"ר, בתור עובד מדינה, בתור עובד בכיר במשרד החקלאות. כך שמבחינת הפיקוח של משרד החקלאות לדעת יש בזה טעם לפגם. מבחינת החוק כאן לדעתי צריך לחול איזה שינוי. זה לא יתכן שמצד אחד משרד החקלאות הוא המפקח, מצד שני הוא בעצמו עומד בראש הסמכות.

לי לא מפריע שתועבר הסמכות לשר בדבר היצוא. אני בהחלט בעד זה והשר בהחלט יכול להיות האדם המחאים. אבל אני בהחלט מתנגדת שהסמכות תועבר לוועד הפועל. שם לא מיוצגים כל הגורמים ואני מזכירה לכם דיונים קודמים שהיו לבין מועצת הירקות והפרות שלמשל אמנם מועצות הייצור האלה הן יותר ובעיקר משרתים את החקלאים ולא את הצרכנים, אבל אי אפשר לזלזל בציבור הצרכנים. הם אינם נימצאים בתוך הוועד הפועל, המועצות האלה - חסלחו לי - הם פיקציות, מתכנסים פעמיים בשנה, לשמיעת דו"ח ולסגירת המושב. שם הם מיעוט קטן וזה לא אפקטיבי לגמרי, אבל בוועד הפועל הם גם כן לא נימצאים. ואני בהחלט מתנגדת שתועבר סמכות שבנושא של צרכנים יש אינטרס בו, שהם לא יהיו בתוכו.

אני רוצה לשאול שאלות כלליות.

ל/ ליבני:

אני עיינתי עכשיו בחוק ואני לא מביין עדיין מה תחרום לבעייה הכללית של צריכה ושיווק ומכירה וקניה, ריכוז סמכויות. או שזה חלק, הייתי אומר, מחלה כללית במדינה שמי שיש לו סמכות רוצה עוד יותר סמכויות, ופה אני רואה שהשר רוצה לקבל סמכויות. אני מסכים שהשר אובייקטיבי מסיבה אחת, הוא איננו מסוגל להטיל ביצים, אבל חוץ מזה הוא איננו אובייקטיבי. או שהוא בא מתנועה מסוימת של התיישבות וכו' ובעיקר שיש פה ענין ציבורי המור לפי דעתי. אני מדבר פה על הענין של אגרה - את האגרה צריך נדמה לי לשלם המגדל ובעקיפין הצרכן. אם עד עכשיו היתה דעה שהיא לא מקובלת במדינה, אבל אני חושב שהיא תהיה מוכרחה להתפשט, שמשלם המיסים צריך שתהיה לו דעה יותר גדולה. הממשלה, למרות שיש מבקר מדינה, למשל, הקימה ועדה לביקורת המדינה, לא מסתפקים במבקר המדינה. יש ועדה ציבורית של הכנסת. עד היום הנחתי שמי שמשלם את האגרה, לכל הפחות שתהיה לו דעה.

אמרתי שאני לא כל כך בקי

בבעיה, אבל לו היה בא גוף שהיה יכול להתיימר שהוא הוכיח עצמו 10 שנים, 20 שנה, 8 שנים והוא מבקש לאצול סמכויות, אז כבר אמרה גב' קצב וגם לדעתי, מתכננים ומתכננים אבל בסוף מגיעים לאיזו נקודה מחה. אני מניח שהם יודעים שבחורף יש פחות הטלה מאשר בקיץ ואין שומרים, אבל דברים לא צפויים אני לא שמתי לב שהצליחו לשמור רזרבות. אז לשם מה כל החיפוש אחרי סמכויות? למה לא להשאיר את המצב ולנסות לחקן את המצב שהיה לא טוב במסגרת השירותים הקיימים? הייתי רוצה הארות לנושא.

א. זילברברג:

יכול להיות שאלה שמופיעים כנציגי
משרד החקלאות יצאו מתוך הנחה

שהם מופיעים מדי פעם בוועדת הכלכלה ורצו לקצר, היות ובשבילם העניין
ברור. הם לא לקחו בחשבון שישנם חברים חדשים בוועדה והם חייבים קצת
לתת הסבר, שהם קצת יותר ירחיבו את הדיבור. מה הביא אותם לזה להעביר
את הסמכויות לשר, למשל, קצת יותר להסביר את זה. אני לא מתאר לי
שהכוונה שלהם זה לעשות סנטרליזציה. צריך יותר להסביר, בכדי שנוכל
להתייחס יותר בקלות לעניין.

מ. דרובלס:

לכאורה נראה החוק הזה כדבר

פשוט ביותר, כפרט טכני גרידה

למען עבודה יותר נוחה לאנשים שלא מתמצאים באופן יותר עמוק בעניינים.
אבל חוק מועצת הלול, או תיקון חוק מועצת הלול, הוא חשוב ביותר לעשרות
משפחות שצריכות להתקיים בארץ מענף הלול ושיתכן שאין להם שום אפשרויות
ואמצעים אחרים להתקיים ממשוהו אחר, בגלל מיגבלות של קרקע ומים באזורים
שונים.

ההצעות כפי שהן מוצעות כאן,

להעביר את הסמכות של מיכסות לועד הפועל, בצורה שההתיישבות בנויה
בארץ, בצורה הפוליטית, עלול לגרום לעוול רציני מאד לחלק גדול מאד
מאזרחי ישראל. ההיסטוריה של המיכסות ושל התכנון בכלל מתחילה אי שם
בתחילת שנות ה-60

היו"ר י. מודעי:

סליחה, אתה מתייחס להעברת
סמכויות גם לשר וגם לועד הפועל?

מ. דרובלס:

בהחלט, לשניהם יחד.

היה מצב מסויים שלחקלאים

מסויימים היה מיכסות. כשהתחיל התכנון לא לקחו מאלה שהיה להם עודף
מיכסות, אלא התוספות שהתווספו משנות ה-60 ועד 74 חולקו לפי
קריטריונים מסויימים ולכן נעשה אי צדק מסויים לסקטורים שונים שאין
להם את הקיום עד היום. זה לא סוד שגם במועצה, שזה הרע במיעוטו,
יושבים גופים אינטרסנטים, אבל בתוך המועצה יושבים פחות או יותר
גופים אינטרסנטים המיוצגים פחות או יותר ע"י כמעט כל המגדלים. בוועד
הפועל, לא. שם יושבים כבר גופים אינטרסנטים אחרים של גופים אינטרסנטים
אחרים, הן הצרכנים, ונכון העירה ח"כ קצב, והן המגדלים שלא יוכלו אף
פעם להגיע להיות מיוצגים בוועד הפועל בגלל המדיניות של משרד החקלאות,
היות ושם קובעים - ועדת המיכסות וכו' והאנשים לא מיוצגים - וכשבאים
לוועד הפועל היועץ למועצות הייצור עושה חישוב על שמינית אחוז ואומר
שהרי אין להם מספיק הוצרת ולכן לא מגיע נציג בוועד הפועל.

מבחינה אריטמתית יתכן והחשבון

הוא נכון, אבל מבחינה ציבורית אם ישנם גופים התיישבותיים אשר עלו
להתיישב ויושבים והם לא מיוצגים, הרי לאנשים אלה נגרם עוול מסויים.
ע"י הצעת התיקון, העוול יהיה עוד יותר גדול מכיוון שלא יהיה להם מה
להשמיע. ע"י הצעת התיקון, הממשלה מציעה להעביר את המיכסות האישיות
לידי משרד החקלאות ובטעני ב' נאמר: שר החקלאות רשאי לאצול
מסמכויותיו לפי ס"ק א' כולם או מקצתם למועצה או לעובד מעובדי משרדו
שיפעלו בהתאם להנחיותיו.

זאת אומרת, שעובד משרד החקלאות,

עם כל הכבוד לאותו עובד, אבל אנחנו לא יכולים בשום אופן לתת בידי
עובד מסויים סמכויות כאלה שהוא יקבע את הגורל בכלל של קיום של
חקלאי מסויים.

אם אני משאיר את הדבר בידי

המועצה, בכל זאת ישנה מועצה שזה גוף גדול, נכון שהוא גוף אטנטרסנטי,
אבל יש מקום להתווכח, לנסות, לשכנע אחד את השני, אבל לפחות אני יכול

להשמיע את דעתי. יקבלו אותה או לא יקבלו אותה, אבל אני יכול להשמיע.
ע"י הצורה המוצעת, הרי סוחמים את הפה שלי באופן אוטומטי.

בנוסף לכך, איך נקבעים שרי חקלאות?
אין נבחרים שרים במדינת ישראל? לא משנה אם שר החקלאות או מישהו אחר.
האם לא נקבע מי יהיה שר החקלאות בהתאם לחלוקה של סקטורים מסויימים?
האם החלוקה לא נעשית בין קיבוצים ומושבים? אנחנו חיים בתוך המערבולת
הזאת ואנחנו מכירים את הדברים האלה. אם המצב היה אחרת, יתכן ועוד
היה אפשר. אבל בגלל הדברים האלה, השר נקבע בהתאם לזרמים התישבותיים
שונים, אם שר החקלאות הוא מהקיבוצים הרי הסגן צריך להיות מהמושבים
ולהיפך, לכן לפי אותם הקריטריונים שאנחנו חיים במדינת ישראל עד היום -
אני מקווה שעוד יבוא היום והקריטריונים האלה ישונו - אבל כל עוד
אנחנו צריכים לנהוג אנחנו ממשיכים לנהוג לפיהם, אי אפשר להעביר
סמכויות כה חשובות לידי שר כשאותו השר יעביר אותן לידי גורמים אחרים
ואינני בטוח אם זה יהיה לטובת הציבור.

לכן לא נראה לי סעיף 32 א' כולו.

בקשר לסעיף 33 - לשם מה יש צורך להעביר סמכויות מהמועצה לידי ועד
הפועל? מה הפחד מפני המועצה? הרי המועצה זה הגוף העליון שהוא צריך
להחליט. אם בוועד הפועל היו יושבים והיו מיוצגים כל הגורמים, הייתה
מבין את זה. אבל היות ובוועד הפועל לא מיוצגים כל הגורמים, גם נראה
לי שסעיף זה הוא מיותר וכשאנחנו נגיע לבופו של העניין אני אשמיע את
יתר ההערות שיש לי.

פ. גרופר:

בהמשך לדבריו של ח"כ דרובלס ובהמשך
לדברים שאמרתי במליאת הכנסת - וגם
שם אמרתי את מה שאני אגיד כאן - אם אינני טועה זו מועצת הייצור
החקלאית האחת ויחידה שהיא מבקשת לתת את כל הסמכויות. ולמה אני אומר
כל הסמכויות? למעשה במועצת ייצור חקלאית, אני חבר באחת, הנוקג הוא
שהוקמו מועצות הייצור, הן הוקמו ע"י היצרנים, ע"י החקלאים, בשותפות
עם הגופים המשווקים, כך שעשו את זה כעין גוף אחד ששם יושבים יחד
ושם רוצים לעשות מה שיותר טוב לחקלאים. דווקא במועצת הייצור הזו,
החקלאים רוצים עכשיו, לאחר כל כך הרבה שנים, להוציא את הסמכות מהמועצה
ולתת אותה בידי השר.

אינני רוצה להיכנס עכשיו כאן לכל

הנושא הזה שמוסרים את הסמכות לידי השר, לידי איש אחד והוא יאציל
מסמכותו למי שהוא רוצה וכו' וכו'. מה עשינו? הרי מועצת ייצור לשמה
מה היא? בשביל מה מועצת ייצור? ישנה אפשרות - וזה גם אמרתי מעל במת
הכנסת - לפזר את כל מועצות הייצור, נשאר אותן בידי משרד החקלאות
שהוא המשרד הממונה על הנושא הזה. האם בתעשייה יש מועצות ייצור לכל
סקטור בתעשייה שהם קובעים את המדיניות וכו'? לא. יש משרד מסחר ותעשייה,
הוא מאציל לכל הנושאים במשרד המסחר והתעשייה וכך העסק מתנהל.

הגורמים החקלאיים מצאו בשנה מסויימת

שטוב לחקלאות שיהיו מועצות ייצור וגם אני תומך בזה, כחקלאי, ואני חושב
שזה דבר טוב מאד, שיושבים החקלאים בעצמם על הבעיות, נניח במועצת הגפן
ליין יושבים היקבנים והיצרנים החקלאים ומוסדות הממשלה - לכל מועצות
ייצור שותפים גם מוסדות הממשלה והגופים הנוגעים בדבר, ובראש ובראשונה
משרד החקלאות ומשרד מסחר ותעשייה - ובצורה כזו אפשר להגיע למה שטוב.
אז שאנחנו כאן ניתן את הסמכתנו מראש להוציא? זה לא הגיוני, אני מציע
במקרה זה לפזר בכלל את מועצת הלול, אין בה שום צורך. כל המבנה הזה,
בלי הסמכות הזאת של המיכסות, זה אומר שבשום אופן למועצת ייצור כזו
אין שום זכות קיום. חבל על ההוצאות, חבל על הזמן שאנשים באים לשבת
שם ושמשך החקלאות יקח לעצמו את כל העניין ואז אנחנו נגיד שהם אחראים
לנושא. גם הם יקבעו בכל הנושא, ההכרעה הבלעדית והסופית תהיה בידיהם,
והטענות יגיעו למועצת הלול. למה שזה יהיה בצורה כזו? אני גם לא מביין. הרי
זה פה לא עניין של התנצחות, פה זה עניין שאנחנו רוצים לעשות מה שטוב

לחקלאים, אז אנחנו צריכים לתת להם שהט יגידו. ביחס למה שאמר ח"כ דרובלס, אני רוצה לתת פה דוגמא מאד מאלפת: אותו שר חקלאות היום שאנחנו כולנו בהחלט חושבים שהוא מתאים לתפקידו, בהחלט - אנחנו החקלאים - מינו אותו אדוני היו"ר, מינו אותו לפני חודשיים-שלושה לשר התקשורת. האיש הזה בעצמו אמר לי שהוא כל חייו לא התעניין בטלפונים ולא היה לו מושג במשרד התקשורת כפי שלי אין מושג אין יושבים בחלל. זאת אומרת שהוא היה צריך ללמוד את הבעיה, זאת אומרת שהוא היה צריך להיכנס לנושא הזה ובכשרונותיו אני מתאר לי שהיה לומד ונכנס לנושא וכו' וכו'. בינתיים היה אחד הפקידים שלו מחלק את הטלפונים ולא הוא.

יותר טוב להשאיר את זה במועצת ייצור, לאלה האנשים שחיים את זה, לאלה שנלחמים בבעיות והם הם שצריכים לפתור את הבעיות שלהם. לכן אני אומר שאת הסעיף הזה בכלל אין מה לאשר. אולי צריך לעשות שינויים בתוך מועצת הלול, אולי צריך ללמוד את זה אחרת, אולי צריך לעשות שם בעזרת החקיקה כל מיני שינויים - בבקשה. אבל לא להוציא את זה ממועצת הלול, את סמכות חלוקת המיכסות.

י. ליבני: אני רואה שהחוק הונח על שולחן הכנסת באוגוסט 1973. עכשיו יש ממשלה חדשה וכתוב: מתן שירותים בכל הנוגע לעופות וחוצרת הלול.

היו"ר י. מודעי: כחבר הועדה הייתי רוצה לשאול מספר שאלות.

ראשונה, לכם יש תחת הפיקוח והתאום שלכם מועצות ייצור אחדות. אין נהוג במועצות האלה? איפה הסמכות מונחת? סמכות התכנון וסמכות המיכסות? אותן הסמכויות המקבילות ועד היכן מגיעות הסמכויות של המועצות האלה, שיש גם שם מקרים שזה כולל את העודד עד לשלב השחיטה.

שאלה שניה, אני רוצה להדגיש שאלה שנשאלה כאן, נוגעת לעניין ויסות הצריכה. באיזו מידה אתם בתכנון שלכם - גם מועצת הלול, ואם זה יהיה השר או השר - מתכוננים לויסות של צריכה: באמצעים של הסתכלות בעודפים, אמצעים של מחסני קרור גדולים לתקופות שהמחסנים האלה, באופן שלא תהיינה תנודות כל כך חריפות בשוק המקומי. זה לא רק עניין של מאזן פה, זה פשוט עניין של הרגלי צריכה ואני מחזק בזה שאלה ששאלה הדוברת הראשונה. עובדים קשה כדי לחנך אנשים לצרוך בשר עוף ואחר כך אין בשר עוף. אז טעם של אנשים והרגלי צריכה, צריך למצוא את הפתרון לבעיה.

נקודה שלישית שאותה אני פשוט לא הבינותי, אבל אני מביין שהיא בעיה. במועצה הצרכנים כן מיוצגים, אני שומע שלא באופן מכובד או משהו כזה. בוועד המנהל בכלל אינם נימצאים וזה כולל גם גופים התיישבותיים קטנים שאין להם בכלל ייצוג באותו גוף. זהו המצב החוקי העובדתי היום.

אנחנו קצת נשנה את הסדר - אתם רשמם לכם את השאלות - ואנחנו נעבור לנציגים של הסקטור שנענה להזמנה וזה האיחוד החקלאי ותחליטו, רבותי, מיהו הדובר.

מר פרידלנדר: קודם כל אני רוצה להודות על ההזדמנות

שניתנת לנו להשמיע את דברינו בנושא הזה. אולי אני אתחיל בזה שאני מבקש את סליחת הנוכחים, מכיוון שעצם העובדה שאנחנו יושבים כאן היום, אפשר להגיד לזכותנו - או לחובתנו - למעשה יש לנו הכבוד לציין שזאת ההצעה היחידה שהובאה לכנסת אך ורק בגלל האיכות החקלאית. שר החקלאות, בחשובתי, ואני מצטט: יכולנו להמשיך בסדר זה, עוד אדבר על הסדר או אל האי-סדר, אלמלא נתקלנו באפשרות של מישהו (האיחוד החקלאי) איננו מרוצה ותמיד

יש מישהו שאיננו מרוצה מהחלטות ועדות המיכסות שהוא יכול להביא את הענין עד לוועדה. לאחר שהיינו צריכים לעיין בוועדה כדי למנוע החלטה שרירותית, בלתי מוצדקת, לא מבוססת על החוק, מצא שר החקאות לנכון - וזאת היא התשובה הרשמית שלו היחידה - מדוע הוא מציע את הענין הזה.

הפרוצדורה הקיימת בכל אופן נתנה לעזרת המדינה הגנה מצויינת בשתי החלטות שרירותיות. היה אפשר לפנות לבג"ץ. הדבר איננו מוצא חן בעיני שר החקאות ולכן הוא אומר: הבה נשנה את החוק על-מנת לשלול את האפשרות הזאת, על-מנת להקטין את האפשרות הזאת ועל-מנת להבטיח שאני שר החקאות או הממונה על ידי יכול לתבוע באופן בלעדי מי ייצר, מה, מתי ואיפה.

לעצם הענין ומדוע זה כך. אם אתם חשו את החוק הקיים עם הצעת החוק אתם תראו שינוי פרוצדורלי. הפרוצדורה הנקבעת ע"י החוק, כפי שקיימת היום, היא כזו: מועצת הלול חייבת לקבוע את העקרונות. קודם כל היא חייבת לקבוע את ההיקף של הענף והיא חייבת לקבוע את העקרונות של החלוקה. אחר כך, היא ממנה ועדת מיכסה של מועצת הלול וועדת המיכסות של מועצת הלול חייבת לקבוע מי מקבל את המיכסה האישית במסגרת הכמות הכוללת ובהתאם לעקרונות שהוחלט עליהם ע"י המועצה, לפי - וגם זה כפוף - הנחיות של שר החקאות.

זאת אומרת, שר החקאות נותן הנחיות, המועצה קובעת עקרונות, ועדת המיכסות קובעת מיכסות וזהו תהליך שבכל אופן מראה שהמחוקק רצה להבטיח שיקול של מספר גורמים - גם הממשלתי, גם הציבורי - לגבי מדיניות המיכסות. חוץ מזה יש ועדת ערר, ששם אדם שרואה את עצמו נפגע יכול לערער בפניה ולהגיד מדוע הוא לא מקבל מיכסה כזאת או אחרת.

מה היה המצב למעשה? המצב למעשה שהמועצה למעשה לא מילאה את תפקידיה. מבחינה זו, הייתי אומר, עצם קיומה, כך או לא, לא היה שום חשיבות ואני מדגיש זאת: שום חשיבות. הדברים הגיעו עד כדי כך ששר החקאות - וזאת זכותו - יש לו מינהל חכנון שהוא מינוי של שר החקאות, נציגי תנועות המייצעים לו - וזכותו להתייעץ עם מי שהוא חושב לנכון - מינהל החכנון קבע ועדת משנה שהיא ועדת מיכסה. למעשה הדבר הוא כך שהמיכסות נקבעו בעבר ע"י כך שהתנהל משא ומתן מאחורי הקלעים בין התנועות, בין הזרמים השונים ומה שמתבשל במטבח החקלאי, במשרד החקלאות, זה למעשה הובא למרכז המשותף לתכנון כדי לתת לזה לבוש קצת יותר אלגנטי.

הדברים האלה שהפקידים או המרכז המשותף לתכנון, הובאו לוועדת המיכסות של מינהל התכנון. שם שוב, ישבו נציגי רוב התנועות - אני חבר שם, קיבלתי מינוי ואני יושב שם 10-12 שנה ואני מכיר את הבעיות - מה שמחליטה ועדת מיכסות זו של מינהל התכנון זה למעשה נהפך לחוק, ע"י מה? שהחלטה הזו של הגוף הבלתי מוסמך מובא לידיעת הגוף המוסמך שאישר מדי שנה ללא כל דיון בשנה האחרונה ובלי שהתומר המפורט הובא בפניו, אלא אמרו: ועדת מיכסות של מינהל התכנון החליטה, אתם מתבקשים גם כן לאשר וניתנת גושפנקא חוקית לתהליך של חלוקת מיכסות שלא עבר במועצה, לא עבר דיון איזה שהוא רציני בוועדת המיכסות של המועצה, אלא ועדת המיכסות של המועצה אישרה מה שהוחלט במקום אחר.

כתוב בתשובת השר, בויכוח: ואיש לא פצה פה. איתן ישראלי הוא חבר אתי במינהל התכנון, הוא יאשר שלא היתה ישיבה אחת במשך 10 שנים שלא דיברתי. בכל ישיבה הסבתי תשומת לב יו"ר ועדת המיכסות שדן גוף שאיננו מוסמך, מתקבלות החלטות ע"י גוף שאיננו מוסמך, בו בזמן שכל הגופים המוסמכים אינם פועלים בענין זה. קרה פעם שמועצת הלול העיזה להתכנס ולהחליט החלטה - ואיתן ישראלי יאשר לי זאת - ביום אחרי זה התערב מינהל

התכנון של של החקלאות ודובר אם לדחות החלטה או לקבל החלטה. אמרתי שהענין לא כל כך דחוף, מועצת הלול אתמול כבר החליטה. אמר שר החקלאות: מה הם החליטו? מה יש להם להחליט? הוא לא התחשב בעובדה, הוא נתן ביטוי ברור שהוא לא מעריך את ההחלטות של מועצת הלול אלא כהסמכה חוקית למדיניותו.

בשביל זה רוצים לשנות את החוק, כדי להיפטר, אפילו מהצורך למראית עין, לשאול מישהו אחר. זה הנימוק היחיד בציטוט של שר החקלאות. היינו יכולים להמשיך בסדר זה גם להבא, אלמלא נתקלנו באפשרות של מישהו שאיננו רוצה ויכול להביא את זה בפני הועדה. מר גבתי, אם תשאלו אותי, הוא איש מאד כנה וחביב והוא יאשר לכם, אישר לנו, שזהו זה.

אני מקווה שהחקלאים לא יחנו.

לצערי אינני יכול להיות בטוח.

אני רוצה להעיר עוד כמה הערות לעצם הענין. במקום פרוצדורה הקובעת איך לקבל מיכסות, בא משפט אחד: שר החקלאות רשאי לקבוע את חלוקת היקף משקי הלול הארצי למיכסות יצוא ושיווק, אישיות לביצים. כאן אפילו לא כתוב ששר החקלאות מחוייב לקבוע עקרונות. לא. הוא לפי זה, לפי עצת משפטנים, כנראה יכול לקבוע בצורה די שרירותית ובלתי מוגבלת, הוא אפילו איננו מחוייב לקבוע עקרונות.

רבותי, שאלו כאן שאלה שלא ענית אבל רציתי להגיב. זה למעשה מביא את גישתו השלילית של שר החקלאות הקודם למועצות היצוא. כשקיימו אתנו שיחה הוא אמר זאת במפורש: מה פתאום? אני עכשיו אחזק את המועצות? ההיפך הגמור. הוא כנראה חושב שחלק מהמועצות מיותר, זה הפירוש שלי ולא ציטוט של השר. אנחנו לא היינו בין אלה שרצו מועצות ייצור. אנחנו אמרנו שאם יכולה להיות הידברות על סמך הסכם זה עדיף. אמרו לנו שלא מוכרח להיות חוק. עשו חוק ומתברר שהחוק לפעמים מגן גם על החקלאים ומונעים שרירות. משתמשים באמצעים החוקיים כדי למנוע החלטות שרירותיות, אז לוקחים את הסמכות. אני מצטרף לאלה שהעירו כאן: מועצת הלול בלי הסמכות הזאת היא קריקטורה. מה שהיה צריך להגיד למועצת הלול הוא: אף שאתם תמלאו את עבודתכם ותפעלו בהתאם לסמכויות שהחוק היום מעניק לכם, או לפזר את המועצה בכללותה.

אנחנו ביקשנו ממליאת המועצה האחרונה של מועצת הלול, את היו"ר לקיים דיון במועצה על הנושא הזה. רבותי, לא התקיים שום דיון. אנחנו נעמוד על כך שהדיון הזה יתקיים, אנחנו נציע למועצה הזו - אם החוק יתקבל - להתפטר בכללותה, מכיוון שהייתי אומר, מוסיפים עוד עלבון נוסף לזה, כתוב: והמועצה רשאית ליעץ בנושא זה לשר. אני חושב שזה עלבון. קודם לשלול את הסמכויות ואחר כך עוד את הסמכות הזאת שרשאים ליעץ, אני לא משפטן, אבל משפטנים ודאי יחוו דעה מה הערך המעשי של מישהו שהוא רשאי ליעץ. אפילו לא כתוב ששר החקלאות קובע, לאחר שהתייעץ. הוא לא חייב להתייעץ, הוא בכלל לא חייב, המועצה רשאית.

אנחנו חושבים שיש לזה אספקט חמור, רבותי, לא יכול להיות - וכאן אני מצטרף לאלה שאמרו - סמכות ללא שום ביקורת ציבורית. אז נניח שהיום המועצה קיימת, היתה צריכה להתקיים, היתה צריכה לפעול, יש לה אפשרות לביקורת ציבורית. לפי החוק המוצע אין שום ביקורת ציבורית, למעשה לשר ניתנת האפשרות לפעול כפי שהוא רוצה. ברור שאפשר לקום ולנאום, אבל הוא יכול לבצע כרצונו. אם השר רוצה לבטל את המועצה של מועצת הייצור, היה צריך להתנות אישור מדיניותו מראש כגוף, למשל, כמו ועדת הכלכלה של הכנסת. אבל לא יתכן שהחוק יעניק לו סמכות ללא שום צורך בביקורת מוקדמת ע"י מוסד, יהיה זה מועצת הלול או תהיה זאת ועדת הכלכלה של הכנסת.

לבסוף, העניין של ועד הפועל - מאחר ואינני משפטן אינני יכול להתלהב מההתלהבות להעביר סמכויות לוועד הפועל וזאת משתי סיבות: קודם כל, אינני מבין בדיוק מה עומדים כאן למעשה להעביר מכיוון שבסעיף 27 כתוב שהסמכויות ששמורות למועצה - לא מציעים לשנות - בדבר התקציב, ועדת ביקורת, עניין כללים וכל סמכות אחרת שהמועצה תחליט לשמור לעצמה בלבד. זה ישאר גם לפי הגירסה החדשה. אני משתתף במליאות מועצת הלול מספר רב של שנים. רבותי, לפי זכרוני הטוב ביותר, אף פעם לא דיברו על משהו אחר במליאה מאשר על המינימום הזה שהוא קבוע לפי החוק. המליאה מתכנסת פעם אחת בשנה, מרשה להגיד לעצמי, אינני חבר הוועד הפועל אבל אני מכיר העניין. הוועד הפועל מעשית איננו כמעט מתכנס. הוא מתכנס אולי 4 פעמים. אינני בא להתריע נגד זה, אני מספר עובדה. הדבר למעשה מתבצע ע"י ועדות משנה של הוועד הפועל, הפועלות בשם הוועד הפועל אז אפשר להגיד שהוועד הפועל מקיים את העניין. אבל לפי המציאות עד כה, כשכביכול יש למועצה סמכויות יותר רחבות, הם לא באו לידי שום ביטוי אלא המועצה הצטמצמה בזה לדון פעם בשנה על אותם סעיפי הכרח שמוכרחים לדון עליהם. כך שהייתי אומר שלא יקרה כל אסון אם ישאירו את הסמכויות כפי שיש, אולי גם לא יקרה שום אסון גדול אם יעבירו קצת סמכויות. השאלה המכרעת היא, האם לכל המועצה תהיינה סמכויות או לא תהיינה סמכויות ואז מאז הייתי מציע לוועדה, אם יקחו את הסמכויות שיהיה לוועדה אז אולי העוז להגיד: אין סמכויות, אין מועצה. או מועצה עם סמכויות.

היו"ר י. מודעי:
אנחנו עוברים לחשובות של אנשי
משרד החקלאות.

מר הורוביץ:
התמונה המצטיירת היא זאת: באים לפניכם אנשי אדמיניסטרציה וחובעים מהמחוקק שהוא אצלנו לפי המצב הקונסטיטוציוני מבחינת כל יכול, מה שהוא קובע אין עוררין על כך. ואומרים אנשי האדמיניסטרציה: תמסרו לנו (א) גורלו של האדם כולו, (ב) פרנסתם של כך וכך מתפרנסים מענף פלוני. זה (א) כדי שמי שחושב אפילו שנעשה לו עוול לא יוכל ללכת ולהתלונן בפני הרשות השופטת. זאת היא, רבותי, התמונה, זאת היא המחשבה המקופלת בתיקון הזה של שני הסעיפים הנראים לכאורה מאד צנועים. השר אוסף לעצמו את כל הסמכויות, באופן אבסולוטי.

מצד אחד, גם לפי המצב הנוכחי איננו אידיאלי מבחינת ראותו של האזרח הקטן, אבל הוא לפחות יכול פעם לחשוב ללכת לבג"ץ, ללכת לאלתר לרשות השופטת ולצעוק שנעשה לו עוול. מעתה ואילך, אם יתקבל התיקון המוצע, כי אז אתם מסרתם את הכל לרשות המבצעת, לאדמיניסטרציה והאיש הנפגע לא יוכל בשום פנים ואופן לפצות פה, לא יהיה לו היכן, מפני שהחוק הזה סוגר בפניו את כל האפשרויות.

מר פרידלנדר:
אני רק רציתי להודיע שאנשי התאחדות האיכרים לא יכלו היום להגיע - האיש שלהם חלה - וביקש ממני לייצג אותם כאן. העניין שלנו בעניין זה היא זהה.

א. זילברברג:
אני מתאר לי ששמענו כאן עכשיו חלק מהתנועה שחברים דיברו בשמם, חלק מהחקלאות בארץ, אבל חסר לנו כאן המרכז החקלאי. אני מתאר לי ששר החקלאות הוזמן ובודאי עוד יופיע לישיבה. השאלה שרציתי לשאול את החברים המייצגים את משרד החקלאות: החוק הובא לכנסת בלי שום דיונים עם חקלאים, בלי דיונים מוקדמים עם נציגי החקלאים, בידיעת החקלאים? או שהובא לאחר חילוקי דעות וישנם כאלה שרואים בזה ברכה

לחקלאים. אני שואל מבחינה זאת: האם המועצה או מוסד אחר המייצג רואים ענין בזה.

אני חוזר על השאלה הראשונה שלי שאני מבקש קצת יותר הסבר על עצם החוק, אני מתאר לי שבתוך החוק יש נימוקים מדוע הגעתם לזה.

היו"ר י. מודעי:
קודם כל להבהרה לחברים לגבי סדרי הדיון, כדי שלא יהיה ספק. אנחנו לא נטכס את הדיון בישיבה זאת, תהיה לנו ישיבה נוספת שבה ניתן עוד הזדמנות לגופים שלא הופיעו, ובישיבה הבאה נערוך גם את הסיכום בינינו בהעדר האורחים, כמובן, כפי שנהוג בוועדה הזאת. כך שעוד תינתן ההזדמנות.

מר ישראלי:
השאלות התמקדו בשתי הנקודות של סמכויות ועד הפועל ושל נושא התכנון. פחות בנושא הוטרנרי. אני אתחיל מהצד של התכנון.

הוועדה הזו יושבה שנתיים על הוק מועצת הפרות ובנושא הזה של הפירות, אני אולי אקריא את הקטע וזה יהיה יותר פשוט: "שר החקלאות יקבע את ההיקף הארצי של נטיעות מטעי הפירות והמועצה רשאית לייעץ לו בדבר היקף הנטיעה הארצי. שר החקלאות רשאי לקבוע את חלוקת היקף הנטיעה הארצי לפי מיכסות נטיעה אישיות בהתאם לאזורי הארץ". זה כבר נותן את החמונה והסיבה היא פשוטה מאד.

במועצה, כפי שכאן הוזכר, יושבים ומיוצגים האינטרסנטים הגדולים. היצרנים כאינטרסנטים היותר חזקים מיוצגים יותר חזק מפני שהם היצרנים. היצוא מוכרח להיות על איזה שהוא בסיס של היקף יצור וקורה דבר פשוט, שבמסגרת הזו היו מדי פעם - זה היה לפני זמני - החלטות שלא תאמו את הצרכים של המשק מבחינת הכוונה של אמצעי היצור. זוהי הסיבה העיקרית, זה לא לחצים הייתי אומר צודקים שישנם בתוך מועצת הלול, זה המניעה מצד שר החקלאות במקרה זה, של הפניה, של אמצעי יצור וזה אותו דבר במועצת הפירות.

בנושא הזה, השר השתמש בסמכויות כאלה ואחרות שהיו לו, על-מנת להגן על החקלאים ולא להיפך ולכן במשך השנים נוצר מצב של "חותמת גומי" במועצה, אחרת לא היינו מגיעים לזה שמתוך התוספות של ביצים שהיו ב-4-5 שנים האחרונות, 80% הלכו לאזורי הדר, לא היינו מגיעים לזה, מפני שאלה שיושבים בשפלה היו מחליטים במסגרת המועצה לקחת את היצור הזה, פשוט מאד, ברוב קולות, בלי בעיה ולפי החוק, לא היו נתקלים בשום בעיה.

היות והחלק הארי של החקלאות מאורגן במסגרת המרכז החקלאי, היתה לשר השפעה עליהם שהם יסכימו למסגרת הזו שהוא יחליט, הוא יחליט במסגרת של המשרד, במסגרת ציבורית שסגן השר היה יו"ר שלה. כך שהייתי אומר שזוהי הנקודה העיקרית של הגנה על האזרח שדרוש לו הענין בפני אותה מערכת של המועצה שהיא לא מספיק אובייקטיבית בנושא הספציפי הזה. ברור שבנושא של התכנון הכולל, הכמות הארצית שיש צורך, יכולה מועצת הלול לבוא ולהחליט שמחר צריכים עוד 100 אלף טון, כי זה טוב ליצרנים, אבל זה שיש גם בשר בקר או יש פירות, דגים כתחליף, זה לא יתכן שיוחלט במסגרת מצומצמת ענפית אלא זה מוכרח להיות במסגרת הכוללת וגם על זה לא היה ויכוח.

הנושא של ויסות או איכסון שח"כ קצב שאלה, יש לנו בעיה קשה ואנחנו עובדים בכיוון הזה של ויסות האספקה של בשר עוף ע"י בשר קפוא. לצערנו אנחנו מגיעים רק ל-25 אחוז מהצריכה בבשר קפוא, כאשר זה הנשר בעל הטיב הגבוה ביותר, מאחר והטיפול, שלבי הטיפול ההגייני בו, הם שלבים של ארצות מערב ולא כפי

שאנחנו מכירים את זה בשווקים הפתוחים. הבשר הזה קצת יותר יקר, אבל הבעיה העיקרית עם הבשר הזה שהרגלי הצריכה רוצים בשר חס. עקרת הנית ברוקן רוצות בשר חס, בשר טרי זה נקרא, וזה שהוא מונח ומתחמם מהשמם זה טוב, זה לא מפריע, זה חלק מהעניין. בשר שהוא קפוא, תמיד יש הגבלה לבשר קפוא שבא מחו"ל וזה לא בריא. זו בעיה של תזונה, אנחנו עושים מאמצים גדולים ומוכרים בזול את הבשר הקפוא, למרות שהוא יותר טוב וזה הולך לאט. כשאני אומר שזה יותר זול, אני מדבר על השוואה לבשר החס.

אנחנו נימצאים היום במחירים הנמוכים ביותר שאפשר להציע לעקרת הבית. המחיר הסיטונאי היום של בשר עוף הוא 4.50 ל"י קילו וזה פחות מהוצאות הייצור של החקלאי, זה מיין תכסיס של מחיר לחקלאי שפחות מזה לא יכול להיות. אנחנו מחזיקים במחיר קבוע את הבשר החי ואת העודפים שישנם, זה לא עודפים אלא כמויות מעבר לצריכה שאנחנו מיישמים אותם, כ-100-200 טון בשבוע לתקופות שיהיה שפל.

מאחר והיו לנו תקופות קשות מבחינת אספקה: היתה התייקרות גדולה של בשר מיובא; היו מחלות בלול שיצרו מחסור; היתה תקופת חרום - כל הדברים האלה הביאו אותנו למצב שאנחנו מאפשרים היום, עד אוקטובר, לייצר כמה שהוא רוצה וכמה שהוא מסוגל בכדי שנחזור חזרה ואנחנו חזרנו חזרה. אין לנו עודפים, כשנעמוד עם 3,000-4,000 טון בשר עוף במחסנים ויהיה לנו קשה למכור את זה ונצטרך להקטין את הייצור במשק בכדי להשתמש, אז אפשר יהיה לדבר על עודפים. היינו רוצים להגיע למצב שתהיה לנו אספקה של לפחות 40%-50% מהצריכה לבשר קפוא ואז אין בעיה לווסת את האספקה ולקבוע אפילו מחיר קבוע לכל השנה, מפני שיש לך אספקה ממלאי. ברגע שאין לך אספקה ממלאי המחירים עולים ואי אפשר לעצור אותם, שום פיקוח לא יכול לעבוד.

הנושא של יו"ר מועצה, לא רק מועצת הלול אלא כל המועצות, שהוא איש ממשלה, במקרה זה משרד החקלאות, וישנו גם סגן שהוא מסחר ותעשייה וגם נציג של משרד האוצר. באותה מסגרת, יותר מ-50% מהנציגות זה בידי חקלאים. במידה לא קטנה, זה מוצדק לפי אותה סיבה שלא יוצר כאן שאח המדיניות במועצה תהיה השפעה לממשלה ולא תהיה רק בידי גוף זה או אחר של יצרנים שיכול להכתיב למדינה מה לאכול ומתי, זה מאותה סיבה.

בנושא של ביצים שח"כ ליבני התייחס, אני רק רוצה לתת נתון אחד, כשמדברים על עודפים של ביצים ואחוזים של תכנון. היתה לנו שנה אחת, לפני שנתיים, שהיה לנו 80 מיליון ביצים במחסנים בתאריך מסויים וזה היה נחשב "שיש חביתה של 80 מיליון ביצים" כך היה כתוב באיזה עתון.

הצריכה של ביצים בארץ היא היום מיליארד ומאה, עד מיליארד ומאתיים מיליון ביצים. אנחנו מעבירים מתקופת האביב לתקופת הסתיו כ-40 עד 50 מיליון ביצים בגלל עקומת ההטלה: מטילים יותר באביב, פחות בסתיו. ואז אנחנו נשארים בשנה הזו, השנה במחסור האחרון, עמדנו עם עודף של 30 מיליון ביצים. זה 2.5% מהתכנון. זה ענף של בעלי חיים, ענף שעם חמסין אחד אפשר לרדת ב-3%, חמסין אחד שהיה, זה קשה מאד בענף מסוג זה לעמוד בתכנון כשאנחנו כל הזמן מתכננים על עודף מסויים, כמה שאפשר יותר קטן כי זה עולה יותר בזול. ביצים יש לנו גם אפשרות ליבא, דבר שעולה ביוקר רב. היום יש לנו 60 מיליון ביצים וזו בערך כמות של פחות מאחוז עודף שנתי. אנחנו מקווים שזו תהיה שנה קלה, שיהיו לנו עודפים, עוד לא ברור.

לח"כ דרובלס רציתי רק לומר שהחקלאים באזורים מועדפים (לא חקלאים מועדפים), האינטרס שלהם נשמר טוב יותר בסמכות ממלכתית-ממשלתית מאשר במסגרת הזאת שהיא יותר אינטרסנטית. הדרישות שישנן בהר או במקומות אחרים - היום עומד בתור הנגב, שגם שם אין מספיק מקורות פרנסה, אבל ברור שלא לפני ההר.

בסה"כ מה שאנחנו מבקשים זה

להגדיר בצורה מסודרת את מה שקיים.

לח"כ גרופר רצייתי רק לומר שאין להשוות את נושא מועצת הלול עם מועצות אחרות היות וזה שונה לגמרי. כאן אין צורך באמצעי יצור בשביל לעשות מחר לול של 3 מיליון מטילות כמו שראיתי בקליפורניה.

לשאלות היותר כלליות של ח"כ מודעי בענין ההשוואות למועצות אחרות, זו בעצם הנקודה העיקרית של השוואה ואנחנו משתדלים לעסוק, במסגרת המועצות, בהעברה של התוצרת לקמעונאי. זאת אומרת, להיות בשליטה כמעט מלאה עד העברת התוצרת לקמעונאי. לא ניתן במסגרת המועצה לשלוט, בנושאים מסויימים, עד לצרכן. יש דברים שכן - ביצה, למשל - יש שליטה מלאה של המועצה עד לצרכן שקונה את ה-30 ביצה, בחוץ המסגרת, מפני שזה מחיר קבוע לגודל קבוע והמועצה נכנסת עד השלב האחרון. זה לא ניתן בבשר עוף, מפני שזה שונים וקשה מאד להגדיר. אם יהיה לנו את אותו בשר עוף שהוא קפוא והוא במשקל, זה יותר ברור.

המועצה, וכאן גם בא תיקון בנושא

הויטרנרי ובנושא הטיפול, חייבת להתכנס - אם יש מוצר חדש כמו בשר קפוא - והוא המוצר שהוא הופך להיות המוצר הסיטונאי, היא חייבת להתכנס בזה אפילו אם היא לא תרצה, אין לה דרך, היא חייבת ללכת עם ההתפתחות שישנה בשוק.

מר ברגר:

ענין של האצלת סמכויות מהמועצה לועד הפועל: אם נקרא את סעיף 25

לחוק, תפקידי הועד הפועל וסמכויותיו, שם נאמר: הועד הפועל יבצע החלטות המועצה, ינהל את ענייניה על-פיהם ויהיה מוסמך בענין זה להשתמש בכל הסמכויות של המועצה, חוץ מהשמורות למועצה לפי סעיף 25.

זאת אומרת, המחוקק קבע שאת

ענייני המועצה ינהל הועד הפועל. אמנם יוצאות מזה כמה החלטות יסודיות הקשורות רק למליאה: קביעת הכללים, שזהו הדבר המהותי והיסודי ביותר.

פה לא מוצע להאציל סמכויות

למועצה להעביר אותן לועד הפועל, החוק קבע שהסמכויות הן בידי הועד הפועל. למה באה הצעת התיקון? התעוררו ספקות משפטיות בקשר לפרוצדורה שהמועצה קבעה אותה עכשיו לגבי ביטול סמכות של אחד הקבלנים שעבר בצורה חמורה מאד על הוראות המועצה. הענין נימצא בדיון משפטי, בידי חקירת המשטרה. שם העלו את הטענה כי בכלל אין לועד הפועל סמכות להחליט מה שהחליט ולתת את ההרשאה של קבלן מורשה, מפני שהניסוח הזה של סעיף 25 איננו מספיק החלטי, איננו מספיק ברור. כדי למנוע את הספקות האלה באה עכשיו הצעה לתקן את החוק ולהגיד שהמועצה רשאית לאצול מסמכויותיה לועד הפועל.

ובכן, אין פה דבר שבא להוציא

סמכויות מהמליאה לועד הפועל. נאמר במפורש: אותם הסעיפים שמורים בחוק למליאה זה הדברים המהותיים והחשובים ביותר - הכללים, התקציב, בקורת וכל מה שהמליאה תרצה מחר לשמור לעצמה זה ישאר בידיה. הכוונה לחזק את הניסוח הקיים בסעיף הזה כדי לא לתת עילה לכל מי שירצה פעם לערער על אילו שהן החלטות, מפני שהניסוח פה עלול להתפרש לכאן ולכאן.

אם מותר לי להעיר הערה אחת

לענין הזה של התכנון, פרט למה שהוסבר כאן ע"י מר ישראל. ידידנו מר פרידלנדר שכח דבר אחד: לדעתו, כל עניני התכנון לפי החוק הם בידי המליאה ולא כך הדבר. החוק קובע במפורש שהענינים הם בסמכות מוחלטת של השרים, סעיף 31, נאמר במפורש: המועצה רשאית לקבוע בכללים מדי שנה

בשנה. זאת אומרת את הענין הזה של גודל המשק, מה יהיה גודל המשק, זה בכללים - לא המועצה קובעת את זה - והכללים טעונים אישור השרים. זאת אומרת, ממילא המועצה מה שעמדה להחליט בעניני תכנון, זה היה צריך לקבל אישור של השרים. לא קיבל אישור השרים, לא יכולה לעשות כלום. אפילו את ההצעה הראשונה שהמועצה מגישה לשרים שהיא צריכה להציע, גם זה חייב להיות בהתחשב בהנחיות. זאת אומרת, שממילא זה לא כפי שמר פרידלנדר הציג את זה כך: שעד עכשיו זה היה בידי המועצה ועכשיו בא שר החקלאות ורוצה להוציא את זה מהחקלאים ולקחת זאת להחלטתו השרירית.

לא כך הדבר - גם עכשיו זה היה בידי השרים, אלא שעד עכשיו כדי למנוע את הסחבת הזאת, את הדיונים הממושכים שתוגש הצעה כזאת ואחר כך יהיו דיונים - הדבר נעשה עד עכשיו במועצה לביקורת עליונה בה יושבים כל הגורמים הציבוריים, ומר פרידלנדר אמר בצדק שהוא יושב שם מהרגע הראשון שהועדה הזאת הוקמה, והם קובעים והם המחליטים, הם המייצגים את כל החקלאות הם פחות כגורם ציבורי מאשר כאנשי הלול המייצגים רק את האינטרס שלהם.

מר בר-טיו: אני רוצה להתייחס מבחינת ההיבט המשפטי לשלוש נקודות.

נאמר כאן כאילו על ההחלטה של השר עכשיו כבר לא תהיה אפשרות לערער ואני רוצה להזכיר לכם שבחוק הקיים, על ההחלטה בדבר מיכסות אישיות, יש זכות ערעור ויהיה סעיף שמאפשר ערעור ובהחלט יכול כל אחד לערער בפני ועדת ערר על המיכסות האישיות.

בקשר להערה שכאשר השר קובע את המיכסות, בעיקר את המיכסה הארצית, הוא עושה זאת ללא כל עקרונות אלא בצורה שרירותית, אני רוצה להסב את תשומת ליבכם להצעת התיקון, לסעיף 32א' בו נאמר: שר החקלאות רשאי לקבוע את חלוקת היקף משק הלול הארצי במיכסות כאלה וכאלה ויכול שהמיכסות יקבעו לפי קנה מידה של גודל הלהקות, של מספר הביצים, של משקל בשר עוף או בהתאם - וזה העיקר - לאזורי הארץ או בהתאם למצבם הכלכלי ושלבי התפתחותם של משקים חקלאיים או של משק חקלאי מסויים. יש לו מכלול קריטריונים על-פיהם הוא חייב לבצע את ההחלטות שלו.

הנקודה האחרונה, אליה כבר התייחסו כאן ואני רוצה לשים עליה את הדגש - השאלה של העברת הסמכויות ע"י מליאת המועצה לוועד הפועל - קודם כל צריך לראות בעינים פקוחות שמדובר כאן על שארית הסמכויות. כאשר הסמכויות העיקריות בחוק, המועצה מנועה בכלל מלהעביר אותן ושנית, המועצה רשאית להעביר. לא תרצה, לא תעביר. היא לא חייבת להעביר את הסמכויות וזה שיקול דעתה של מליאת המועצה, האם להעביר לוועד הפועל את הסמכויות ואם לאו. האמת היא, כפי שאמר מר ברגר, שזה כבר קבוע היום בחוק ובגלל הספק המשפטי באנו להבהיר את הענין ואין כאן שום מהפיכה לעומת המצב הקיים. אפשר אולי לומר שהמצב הקיים לא טוב, אבל הצעת החוק איננה באה לעשות מאומה לגבי המצב הקיים, אלא רק להבהיר אותו.

היו"ר י. מודעי: תודה רבה לאורחים, לחברי הוועדה, הישיבה סגורה.